

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek (sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa W. K., I. K.

przeciwko Bank z siedzibą w W.,

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 września 2024 r.,

na skutek skargi W. K. i I. K. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie sprawie o sygn. akt I ACa 1765/22,

z udziałem Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, sygn. akt I ACa 1765/22, nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz W. K. i I. K. sumę pieniężną w wysokości po 2000 (dwóch tysięcy) za okres od 14 lutego 2023 r. do 15 kwietnia 2024 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. akt I ACa 1765/22 nie później niż w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt;**
- 4. nakazuje zwrócić od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz W. K. i I. K. opłaty od skargi w wysokości po 200 (dwieście) złotych;**

5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz W. K. i I. K. kwoty po 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do dnia zapłaty tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

6. w pozostałym zakresie skargę oddala.

Leszek Bosek Adam Redzik Oktawian Nawrot

UZASADNIENIE

Pismem z 15 kwietnia 2024 r. (data stempla pocztowego) W. K. i I. K., reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie I ACa 1765/22 o zapłatę.

W związku z tym wnieśli o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie I ACa 1765/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie zalecenia niezwłocznego, tj. w terminie dwóch tygodni wyznaczenia terminu posiedzenia;
3. przyznania od Skarbu Państwa na rzecz skarżących kwoty w wysokości 10 000 zł;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że apelacja pozwanego wraz z aktami sprawy została przekazana Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie w dniu 25 października 2022 r. Po doręczeniu powodowi odpisu apelacji i złożeniu odpowiedzi na apelację w dniu 1 lutego 2023 r. nie podjęto żadnych czynności w sprawie. Pełnomocnik skarżących podniósł, że pomimo pisemnej prośby we wrześniu 2023 roku również nie podjęto żadnej czynności w sprawie. Pełnomocnik zwrócił

uwagę, że postępowanie dotyczy ważności umowy, której wykonanie obarczone jest comiesięcznym wysiłkiem finansowym skarżących, pomimo spłaty udostępnionej kwoty kapitału udzielonego kredytu.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniósł o oddalenie skargi na przewlekłość, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania. Wyjaśnił, że przyczyną, dla której sprawa nie jest rozpoznana, jest sytuacja kadrowa I Wydziału Cywilnego oraz ilość spraw oczekujących. Obciążenie sędziów jest bardzo duże, referaty przekraczają 400 spraw. W ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie z uwagi na wagę rozstrzyganych problemów, obszerność akt i stopień skomplikowania spraw, bardzo trudno jest obciążać sędziów większą ilością spraw w skali pojedynczych sesji czy w skali miesiąca. Zaznaczył również, że zarówno Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, jak i kierownictwo I Wydziału Cywilnego nie mają wpływu na uzupełnienie obsady kadrowej i nie dysponują instrumentami pozwalającymi przyspieszyć bieg spraw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarga jest uzasadniona, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż jest to konieczne do wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki uznaje się wielomiesięczną bezczynność sądu, trwającą co najmniej 12 miesięcy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 12 grudnia 2018 r., I NSP 6/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 18 października 2022 r., I NSP 256/22; z 10 stycznia 2024 r., I NSP 244/23). W każdym przypadku należy jednak oceniać całokształt okoliczności sprawy. Oceny, czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, nie można sprowadzić wyłącznie do samego czasu trwania postępowania.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest ocena, czy w sprawie I ACa 1765/22 Sąd Apelacyjny w Krakowie działał w warunkach przewlekłości. Po dokonanej analizie akt sprawy I ACa 1765/22, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w tej sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Jak wynika z akt sprawy, apelacja pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 6 lipca 2022 r., I C 751/21, została wniesiona 29 września 2022 r. (k. 369). Akta sprawy wraz z apelacją zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego

w Krakowie 28 października 2022 r. (k. 371). Pismem z 26 stycznia 2023 r. doręczono skarżącemu odpis apelacji (k. 378). Pismem z 26 stycznia 2023 r. zawiadomiono strony o składzie wylosowanym do rozpoznania sprawy (k. 377-378). 1 lutego 2023 r. złożono odpowiedź na apelację (k. 385). Zarządzeniem z 13 lutego 2023 r. akta złożono w archiwum w oczekiwaniu na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej (k. 386). Pismem z 12 września 2023 r. skarżący wniesli o rozważenie możliwości wyznaczenia terminu posiedzenia apelacyjnego (k. 387). Zarządzeniem z 15 września 2023 r. poinformowano skarżących, że sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu zgodnie z kolejnością wpływu do I Wydziału Cywilnego (k. 389).

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że rozprawa apelacyjna nie została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny w Krakowie przez okres ponad 17 miesięcy. Nie ulega zatem wątpliwości w świetle przytoczonego wyżej utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, iż czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w analizowanej sprawie został znacznie przekroczony w związku z czym uzasadniona jest podstawa do stwierdzenia przewlekłości. Od dnia 14 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podejmował żadnych czynności zmierzających do zakończenia przedmiotowego postępowania.

Odnosząc się do stanowiska Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie zaznaczyć należy, że znaczny wpływ spraw i problemy kadrowe powołane w odpowiedzi na skargę pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę, wynikającej z niewyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 25 kwietnia 2019 r., I NSP 14/19). Znaczna liczba wpływających spraw w odniesieniu do obsady kadrowej może co najwyżej prowadzić do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, z 25 kwietnia 2019 r., I NSP 14/19). Sąd Apelacyjny w Krakowie jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa

nie może się zatem w niniejszej sprawie zwolnić z obiektywnej odpowiedzialności za przewlekłość postępowania. Sąd Najwyższy zobowiązany był zatem do uwzględnienia żądania stwierdzenia przewlekłości w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie I ACa 1765/22.

W braku więc szczególnych okoliczności sprawy, Sąd Najwyższy stwierdza naruszenie prawa skarżących do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

Orzekając o przyznaniu W. K. i I. K. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej po 2000 zł na rzecz każdego z nich, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość, suma pieniężna winna wynosić nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania i nie mniej niż 2000 zł. Z uwagi na to, że postępowanie w sprawie rozpoczęło się 11 marca 2021 r. tj. od wpływu do Sądu Okręgowego w Krakowie pozwu o zapłatę, to za trzy zakończone lata postępowania od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżących należało zasądzić kwotę po 2 000 zł na rzecz każdego ze skarżących za okres, w którym została stwierdzona przewlekłość postępowania sądowego, a zatem od 14 lutego 2023 r. do 15 kwietnia 2024 r. Pełnomocnik skarżących nie przytoczył argumentów przemawiających za przyznaniem sumy pieniężnej w wysokości 10 000 zł, dlatego żądanie skarżących należało więc uwzględnić w części.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, uwzględnił również potrzebę wydania zaleceń w przedmiocie dalszego postępowania i zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie I ACa 1765/22 w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt sprawy.

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość należało z urzędu zwrócić skarżącym uiszczone przez nich opłaty od skargi.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ oraz art. 99 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 i w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Leszek Bosek Adam Redzik Oktawian Nawrot

[ms]